

DN. MER UR DN

Nätupplagan lördag 18 november 2006

WEBB-TV
Debatt, analyser &
nyheter i webb-tv

PODDRADIO
Ladda ner På
Stans poddradio

Nyheter **STHLM** Ekonomi Debatt Ledare Sport Kultur Mer ur DN Mat & Dryck Resor Lokaler Jobb Bostad Motor **Fyndmarknad** med **KOLL**

Mer ur DN - hem Insidan Fokus Familj

Anklagad

Uppdaterad 16 november 00:00 [Skicka](#) [Skriv ut](#) [+ -](#) Textstorlek

"Utredningar baseras på skvaller"

Den som blir utredd av socialtjänsten har rätt till en opartisk bedömning. Men i många fall är det utredarnas egna tolkningar och känslor som styr. Det hävdar Bo Edvardsson, docent i utredningsmetodik.

Att motbevisa subjektiva, luddiga och osakliga anklagelser kan vara mycket svårt. För den som utsätts för felaktiga, negativa omdömen och påståenden i utredningar som görs av exempelvis socialtjänsten eller psykiatrien kan det vara snudd på omöjligt att få upprättelse. Det säger Bo Edvardsson, docent i psykologi vid universitetet i Örebro, som specialiserat sig på utredningsmetodik.

- SJÄLVKLART BLIR folk som utsätts för detta både förtvivlade, frustrerade och förbannade. En del blir deprimerade av den vanmakt de känner. Även när felet är uppenbara vägrar ofta myndigheten att rätta till dem, säger Bo Edvardsson.

Det händer att barn får illa i sina hem och att socialtjänsten inte ingriper i tid, eller på rätt sätt. De senaste åren har medierna berättat om flera upprörande fall där barn misshandlats till döds i sina familjer.

Men det händer också att socialtjänsten omhändertar barn på felaktiga grunder. Ett sådant ingripande med separation mellan föräldrar och barn kan också få mycket svåra konsekvenser för framför allt barnen, säger Bo Edvardsson.

Båda problemen - att socialtjänsten inte ingriper tillräckligt, och att den ingriper "för mycket", har samma bakgrund, hävdar han: undermåliga utredningar där uppgifter inte kontrollerats, där man låtit bli att hämta in viktiga uppgifter, där man bygger på subjektiva omdömen och "skvaller", och där man ofta har strävat efter att bekräfta en bild som man bestämt sig för redan på förhand.

- JAG HAR SYSSLAT med det här i 25 års tid och har granskat väldigt många utredningar, säger Bo Edvardsson. Dålig kvalitet är snarare regel än undantag. Det saknas styrande frågeställningar och urvalet av uppgifter är skevt. Man missar kontroller som är lätta att göra, man skiljer inte på fakta och egna tolkningar, man låter inte människor bemöta kränkande påståenden eller anklagelser. Allt sådant som är elementärt i utredningsarbete.

- Speciellt allvarigt är att man gör slutbedömningar utan att på ett rimligt sätt ha säkerställt uppgifterna som de bygger på. Utredare ska följa grundlagens princip om opartiskhet och saklighet. Det gör de tyvärr alltför sällan i den här typen av utredningar.

Det kan vara svårt och tidsödande att bemöta luddiga och orättvisa utredningar, till exempel när det gäller ens lämplighet som förälder, säger Bo Edvardsson. De jurister som ska bistå föräldrarna får inte betalt av samhället för att lägga ner den tid och energi som behövs. För många klienter är det omöjligt att själva betala hela kostnaden.

ATT VARA SUBJEKTIV är mänskligt. Att ens egna känslor, åsikter och fördomar kan färga hur man uppfattar omvärlden är väl känt inom psykologin. När man arbetar med känsliga utredningar är det därför viktigt med kontrollsystem och kvalitetssäkring, säger Bo Edvardsson. Att utbilda socialsekreterare i kvalitetsgranskning skulle förbättra situationen. Men även till exempel domstolarna borde ha bättre kunskaper om utredningsmetodik och högre

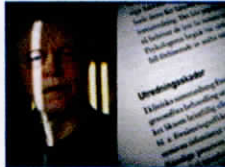
Fakta

- [Så bör en utredning gå till](#)

Anklagad

Fler artiklar

- ["Jag anklagades för att ha gjort min dotter sjuk"](#)

Den som drabbas av en osaklig social utredning kan ha svårt att få rätt i efterhand, säger Bo Edvardsson.

[Bevaka via mejl](#)

Från misstro till diagnos

40 000 till 50 000 svenskar lider av kroniskt trötthetsyndrom. Andrea är en av dem. Hon var en frisk och aktiv ung kvinna, men efter en svår halsinfektion för nio år sedan har hon aldrig blivit frisk. Vissa dagar orkar hon knappt ta sig ur sängen. I dag har hon fått en diagnos. [Läs mer](#)

Utsidan

Någon har för liten näsa, en annan har för stora bröst. Även om vi inte vill erkänna det spelar ofta utseendet en stor roll, redan när vi är små - redan tre månader gamla spädbarn verkar veta vem som är vacker. Men finns skönhet egentligen, eller ligger den bara i betraktarens öga? Och får man låtsas om att man vet att man själv är snygg? [Läs mer](#)

Insidanserier

Läs tidigare artikelserier.

Välj...

Läst

Insidans redaktion tipsar om läsning.

Välj...

Gammal i världen

- Vad drömmer den 80-åriga chilenska nattklubbssångerskan Carmen om?
- Hur lyckas 75-åriga Pekingbon Wang Hengshi dryga ut sin och hustruns skrala pension?
- Ryska Nina Gorbatko, 73, lever på bröd, mjölk, potatis, socker och pasta.
- 84-åriga Washingtonbon Peter Furiga börjar sin dag med ett pass på gymmet. DN:s korrespondenter ute i världen fick uppdraget att skriva om hur det är att åldras i olika länder. Läs mer om människorna som de mötte. [Läs mer](#)

Ett frö till nytt liv

Kan man bli frisk av att påta i jorden eller vistas i naturen? På senare år har "grön" terapi blivit en trend vid rehabilitering. Forskning visar goda resultat både för psykiatrier, demenssjuka och långtidssjukskrivna. [Läs mer](#)

Ilska.

Att leva ut sin ilska är sunt och bra, tror många. Instängd vrede växer hela tiden och får oss att må dåligt, har vi fått lära oss. Men enligt forskningen verkar det vara precis tvärtom. Ju mer vi skäller, bråkar och lever ut vår aggressivitet, desto argare blir vi. [Läs mer](#)

Kontakt

Chef för insidan:
[Ingrid Borgaren](#) 08-738 17 23

Reportrar:
[Jan Kantor](#) 08-738 21 59
[Thomas Lamer](#) 08-738 17 34

Sök

Logga in på DN.se

Annonsera med DN

Prenumeration

Annonser:

Häng med DN i nyhetsflödet!

Följ nyhetsläget med någon av DN.se:s [bevakningsfunktioner](#)

Senaste annonserna

Motor

- Skoda Fabia 2006. Pris 97 000 kr
- BMW 328 1998. Pris 119 900 kr
- Suzuki Ignis 2004. Pris 89 900 kr
- Ford Mondeo 1997. Pris 24 900 kr
- Fiat Punto 1999. Pris 29 900 kr

[Se fler](#)

Fyndmarknad

- Dataskrivbord. Pris - kr
- Salmiak. Pris - kr
- Brio sulky -05. Pris 750 kr
- Baddsoffa. Pris - kr
- Sänggavel. Pris - kr

[Se fler](#)

DN Annonserwebb

[Annonserinformation för företag](#)

DN Kortet

[Erbjudanden för prenumeranter](#)

kvalitetskrav, anser han.

- Alla som är med i processen har ett källkritiskt ansvar. Utredningar, intyg och dokument, till exempel från barnpsykiatri, som inte håller måttet ska inte accepteras, vare sig av chefer eller domstolar.

Enligt Bo Edvardsson förekommer det att utredningar urartar till ren förföljelse av de personer som utreds - när det handlar om omhändertagande av barn gäller det ofta föräldrarna.

- Man plockar fram allt som talar emot dem, ofta även triviala saker, utan att kontrollera uppgifterna eller sätta in dem i ett sammanhang. Man undanhåller mycket som är positivt. Uppgifter kan överdrivas och till och med fabuleras fram, man har exempelvis "upplevt" eller "känt" att det förhåller sig på ett visst sätt. Man använder negativa personliga omdömen om klienterna. Utredningarna görs då på samma sätt som propaganda eller reklam, ofta med upprepningar av samma uppgifter.

BAKOM SÅDANA FALL kan det till exempel ligga en maktkamp mellan socialtjänsten och föräldrarna, säger Bo Edvardsson. Utredarna kan känna sig personligt kränkta av föräldrarna, eller känna stark antipati mot dem.

Socialekreterarna söker stöd hos varandra och enas om en negativ bild av dem som utreds, en bild som blir till en övertygelse. Stress i arbetssituationen kan bidra till processen.

- Man kan ibland tala om en "organisationspsykos", säger Bo Edvardsson. Grupppsykologiska processer gör att enigheten blir viktigast, man bortser från verkligheten och kan drabbas av ett slags kollektiv förföljelsemani där man ser klienterna och andra kritiker som onda.

- En stark enighetssträvan är ingen bra miljö för kritiskt tänkande, det blir svårt att ha civillurage och våga ha en annan åsikt. Det behövs en bättre kontroll och reglering av den makt som socialtjänsten har.

Men kan det inte vara oro för att missa allvarliga missförhållanden som gör att socialekreterare lyfter fram det negativa, för att det kan signalera att barnet far illa?

- Jo, och självklart ska sådana signaler tas på allvar, säger Bo Edvardsson. Men det gör man bäst genom ett metodiskt och seriöst utredningsarbete. Det finns inget som helst stöd i forskningen för att subjektiva metoder, där man åsidosätter logiken och inte kontrollerar uppgifter och källor, skulle vara bra för någon. Visa mig ett enda fall där barn har gagnats av en osaklig utredning.

KRITIKEN AV socialtjänstens utredningar är inte ny, och på Socialstyrelsen är man medveten om att det finns problem, säger Åsa Börjesson, chef för Socialstyrelsens socialtjänstavdelning.

- Det förekommer i olika hög utsträckning att man inte styrker källor och så vidare. Vi försöker råda bot på det på flera sätt. Vi har just tagit fram en ny handbok om barnavårdsärenden som ska ut till kommuner i hela landet efter nyår, i samband med konferenser på temat. Vi har även tagit fram ett datoriserat utvecklingssystem med manualer och rutiner för utredningar, som också ska ut till kommunerna.

Något speciellt kontrollsystem är svårt att införa, menar Åsa Börjesson. Det viktigaste är att socialtjänsten har bra rutiner och arbetar systematiskt. Bristande kompetens hos utredarna är ett av problemen, och även där går Socialstyrelsen nu ut med råd till kommunerna.

Malin Nordgren

✉ Skicka ✎ Skriv ut

Insidan

- "Jag anklagades för att ha gjort min dotter sjuk"
- Svenska skolor leker med elden
- Leif och Mr P har ett liv ihop
- Det började med en sliten sko
- Vägen till vuxenlivet går via idolen
- Stjärnorna strålade lika mycket förr
- "De som fuskar sviker sina fans"
- [Alla artiklar](#)

Huvudnyheter just nu

Man pressas om kvinnomord

SVERIGE. Polisen kan vara att lösa ett uppmärksammat kvinnomord i Avesta. Just nu pågår häktningsförhandlingar mot en misstänkt gärningsman som

[Linda Lennig](#) 08-738 11 80
[Malin Nordgren](#) 08-738 11 80
[Gert Svensson](#) 08-738 21 63

DN Butiken
 Toppenrejer
 till bra priser.

DN Kontakten
 Livskamraten
 redan i dag!

Se våra julbordsannonser!
 Här finner du annonser för
 julbord i Stockholms-
 området. [Läs mer](#)